

**ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM
PRO ŠKOLNÍ DRUŽINU**

**KDO SI HRAJE,
NEZLOBÍ.**

**ŠVP ŠKOLNÍ DRUŽINY PŘI ZÁKLADNÍ ŠKOLE
PRAHA – PETROVICE
IZO : 112900305**

Konkrétní cíle vzdělávání

Cílem je získávání a rozvíjení klíčových kompetencí:

Kompetence k učení:

- dokončí započatou práci
- umí zhodnotit své výkony
- klade si otázky a hledá odpovědi
- získané vědomosti dává do souvislostí
- vědomosti uplatňuje v praxi

Kompetence k řešení problémů:

- rozlišuje správná a chybná řešení
- hledá nová řešení
- snaží se řešit sám nebo ve spolupráci krizové situace
- všímá si dění a problémů
- nenechá se odradit neúspěchem a vytrvale směřuje k řešení

Kompetence komunikativní:

- naslouchá druhým
- rozvíjí slovní zásobu
- souvislými větami formuluje myšlenky, otázky a odpovědi
- vyjadřuje své pocity řečí, gestem, mimikou

Kompetence sociální a personální:

- je odpovědný za své chování
- respektuje zájmy jiných
- je tolerantní k odlišnostem jiných
- vnímá a dokáže se postavit proti nespravedlnosti, agresivitě a šikaně
- dokáže si poradit nebo požádat o pomoc
- rozpoznává vhodné a nevhodné chování

Kompetence činnostní a občanské:

- uvědomuje si svá práva a povinnosti
- chová se odpovědně k sobě i druhým
- dbá o své zdraví a bezpečí
- odhaduje rizika svého jednání
- vnímá krásy přírody a cíleně o ně pečuje

Kompetence pracovní a trávení volného času:

- umí si vybrat zájmovou činnost
- své zájmy rozvíjí v individuálních a skupinových činnostech
- dokáže se zapojit a uplatnit v kolektivu
- plánuje, organizuje, řídí a hodnotí jednoduché činnosti
- dodržuje vymezená pravidla
- používá bezpečně materiály, nástroje a vybavení

Cílem našeho zařízení je:

- Rozvíjet kladné vztahy v kolektivu žáků i mimo něj (mezi žáky, mezi žáky a dospělými, mezi žáky a veřejností) :
 - umět přijmout druhého jaký je
 - učit žáky spolupracovat
 - rozvíjet schopnost vzájemné tolerance
 - vytvářet motivující prostředí k osobnímu rozhodování, přijímání zodpovědnosti
 - reagovat na jinakost
 - vést žáky k přijímání a respektování pravidel slušného chování a morálních hodnot
 - vést žáky k citlivému vnímání prostředí a přírody
 - vytvářet bezpečné prostředí k rozvoji sebepoznání, posilovat zdravé sebevědomí
- Posilovat komunikativní dovednosti, a učit se zejména v oblasti:
 - řešení konfliktů efektivně a v klidu
 - naslouchání druhých
 - vzájemné komunikace
 - umět sdělit svůj názor, přijmout názor ostatních
 - umět vyjádřit pocity
 - rozšíření slovní zásoby
- Učit žáky efektivně využívat jejich volný čas :
 - umožnit žákům relaxaci
 - vést žáky k odpočinku
 - nabídnout zájmovou činnost – výtvarnou, pracovní, společenskovední, přírodovědní, hudební, dramatickou, dopravní, sportovní, hry a soutěže

Délka a časový plán vzdělávání

V našem zařízení se zájmové vzdělávání realizuje v průběhu školního roku mimo dobu prázdnin.

V rámci jednotlivých celků pojímaných jako témata, plánujeme činnosti ve školní družině v těchto úrovních :

- průběžné každodenní působení vychovatelky, které se vztahuje k danému tématu
- řízená organizovaná činnost, která postupuje podle týdenní skladby zaměstnání
- příležitostné akce soustředěné k určitému vybranému tématu

Některé celky nemohou postihnout všechny tři úrovně, ale jen některou z nich. Zvláštní důraz klademe na navozování situací činností, při kterých žáci získávají bezprostřední smyslové a citové zážitky i zkušenosti z vlastní aktivity.

Formy vzdělávání

Zájmové vzdělávání se uskutečňuje formou pravidelné výchovné vzdělávací a zájmové činnosti, příležitostnými akcemi a nabídkou spontánních aktivit. Má umožňovat žákům odpočinek i přípravu na vyučování.

- **Pravidelná činnost** je dána týdenní skladbou zaměstnání a představuje zejména organizované aktivity zájmového či tělovýchovného charakteru; zahrnuje do nich také práci vlastního zájmového útvaru.
- **Příležitostné akce** nejsou zahrnuty do standardní týdenní skladby činností. Jsou to například besídky, slavnosti, výlety, návštěva kulturního představení. Dle charakteru akce jsou základem přihlášení žáci ŠD, ale mohou se zúčastnit i rodinní příslušníci či další zájemci.
- **Spontánní aktivity** zahrnují každodenní individuální klidové činnosti po obědě, při pobytu venku (po organizované části pobytu v družině), spontánní hry v rámci ranního pobytu žáků nebo v tzv. koncové družině, kdy jsou slučována oddělení. Vychovatelky při těchto činnostech nejen zajišťují bezpečnost žáků, ale také navozují a podněcují některé jejich vlastní aktivity.
- **Odpočinkové činnosti** chápeme nejen ve smyslu klidových činností (poslechové činnosti, individuální hry, klid po obědě), ale i jako aktivní odpočinek (rekreační činnosti), který bude kompenzovat jednostrannou zátěž během školního vyučování – např. závodivé hry při pobytu venku nebo v tělocvičně.
- **Příprava na vyučování** nespočívá pouze ve vypracovávání domácích úkolů, ale zahrnujeme do ní i didaktické hry, tématické vycházky a další činnosti, jimiž upevňujeme a rozšiřujeme poznatky, které žáci získali ve školním vyučování.

Metody práce ve školní družině:

- komunikativní kruh, rozhovor, diskuse, beseda
- soutěže, křížovky, doplňovačky, kvízy
- četba, dramatizace
- kresba, malba, koláž, mozaika, muchláž
- zpěv, doprovod písní, tanec
- vycházky – přírodovědné, poznávací
- pohybové a sportovní hry a soutěže
- výstavy, exkurze
- videoprojekce, audioprojekce
- kulturní vystoupení, besídky
- skupinové a individuální práce
- dopravní výchova
- výchova ke zdraví

Obsah výchovně vzdělávací činnosti

Osobnostně orientovaný program je založený na integrovaném vzdělávání hrou, činnostech a prožitcích žáků a umožňuje pracovat s tématickými celky, jejichž realizace spočívá nejen v řízených činnostech žáků. Využíváme běžné životní situace i nahodile vzniklé okolnosti a příležitosti. Vychovatelky si zpracovávají pro své oddělení program, aby mohly lépe požadavky a pravidla koncipované pro celou družinu aplikovat v konkrétních podmínkách oddělení a skupiny žáků.

Obsah výchovně vzdělávací činnosti je rozvržen do čtyř tématických celků :
„Lístek, Sněhulák, Kytička, Sluníčko“

Lístek :

Září - „Naše škola, družina“

- Všichni jsme kamarádi.
- Putování naší školou.
- Bezpečná cesta do školy a zpět domů.
- Zkoumáme okolí školy.

Říjen - „Barvy podzimu“

- Ovoce a zelenina.
- Zním zásady správné výživy.
- Vyrábíme draka.
- Barevná příroda.
- Hry na podzim.

Listopad - „Lístek mi na dlaň spad“

- Sbíráme a vyrábíme z přírodního materiálu.
- Umím se chovat v přírodě.
- Příroda se chystá na zimu.

Sněhulák :

Prosinec - „Čas vánoční pohody“

- Advent.
- Vánoční tradice a přípravy.
- Čert a Mikuláš.
- Vánoční koledy.
- Dárčky pro radost.

Leden - „Bílá paní zima“

- Hrátky se sněhem, hry na sněhu.
- Vyrábíme dárky pro budoucí prvňáčky.
- Zimní sporty.
- Sněhuláci.
- Staráme se o zvířátka.
- Naše tělo.

Únor - „Z pohádky do pohádky“

- Období Masopustu.
- Vyrábíme masky a škrabošky.
- Dramatizace pohádek a příběhů.
- Vyrábíme loutky a postavy.

Kytička :

Březen - „Vítáme jaro“

- Příroda se probouzí.
- Jarní strom.
- Oblíbená kniha.
- Máme rádi zvířata.
- Jarní hry a soutěže.
- Velikonoční tradice.
- Výrobky na téma : Velikonoce

Duben - „Svoje město dobře znám“

- Bezpečnost v městském provozu.
- Výlety, práce s mapou.
- Švihadlová princezna.
- Historie a současnost naší obce.
- Rej čarodějnic.

Květen - „Sportujeme, závodíme pro radost“

- Dál, výš, rychleji.
- Všechno kvete kolem nás.
- Květnové svátky.
- Slavíme s maminkou.
- Turnaj ve vybíjené.

Sluníčko :

Červen – „Těšíme se na prázdniny“

- Den dětí.
- Léto začíná.
- Školy v přírodě.
- Prázdniny, cestujeme po světě.

Tato témata jsou zpracována jako nabídka činností, ze které si vychovatelky vybírají podněty pro vlastní realizační plány a dílčí cíle, kterými plní hlavní cíle vycházející z kompetencí školního vzdělávacího programu. Vychovatelky mají dostatek prostoru k tvořivé práci, mohou ji volně přizpůsobovat v rámci oddělení konkrétním žákům a upravovat je v souladu s jejich dosavadní poznatkovou zkušeností i s jejich aktuálními zájmy.

Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

V našem zařízení jsme připraveni na žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a adekvátně s nimi pracovat ve spolupráci s třídními učiteli. Je zdůrazňována pochvala a pokrok. Žáci jsou zařazeni v běžných odděleních ŠD.

Podmínky přijímání uchazečů a podmínky průběhu a ukončování vzdělávání

Činnost našeho zařízení je přednostně určena pro žáky prvního stupně naší základní školy. Kapacita naší školní družiny je 255 žáků přihlášených k pravidelné denní docházce.

O přijetí žáka či jeho vyloučení rozhoduje ředitel školy.

Podmínkou přijetí žáka k pravidelné činnosti je odevzdání řádně vyplněného zápisního lístku, jehož součástí je písemné sdělení zákonného zástupce o rozsahu docházky a způsobu odchodu žáka ze ŠD.

Docházka do školní družiny je pro přihlášené žáky povinná. Žádosti o mimořádné uvolnění žáka je možno provádět pouze předem a písemnou formou (s podpisem zákonných rodičů).

V nezbytných situacích po souhlasu ředitele školy se mohou účastnit činností i žáci, kteří nejsou přijati k pravidelné denní docházce do naší školní družiny. Stávají se pak žáky s nepravidelnou docházkou.

Ve školní družině jsou žáci rozděleni do oddělení. Oddělení se nachází v budově Dopplerova i v budově Edisonova . Při ranním a koncovém provozu se žáci spojují do jednoho oddělení, v každé budově.

Do školní družiny může být žák přihlášen během celého školního roku. Ukončit docházku může žák během celého školního roku na písemnou žádost zákonných zástupců o vyřazení žáka k rukám ředitele školy.

Popis materiálních podmínek

Užívané místnosti:

Oddělení ŠD jsou umístěna v některých kmenových třídách v obou budovách.

Všechna oddělení školní družiny využívají i jiných prostor školy – tělocvičnu, hřiště, žákovskou kuchyňku, knihovnu, vždy po předchozím projednání a respektování provozního řádu těchto prostor.

Vybavení:

Všechna oddělení školní družiny jsou vybavena školním nábytkem (školní lavice a židle, skříň, kontejner). Skoro ve všech třídách a v herně je koberec. Máme k dispozici CD přehrávače, videopřehrávače, televize. V každé třídě i v herně jsou stolní a společenské hry, stavebnice, knihy a časopisy.

Popis personálních podmínek

Ve školní družině pracují vychovatelky, které všechny mají vzdělání dle Školského zákona. Vychovatelky jsou motivovány k dalšímu vzdělávání. Různé odborné zaměření si budou dále prohlubovat v akreditovaných kurzech i samostudiem.

Vychovatelky se chovají a jednají profesionálním způsobem – v souladu se společenskými pravidly, pedagogickými a metodickými zásadami výchovně vzdělávací činnosti ve školní družině :

- dovedou projevovat vřelý vztah k žákům
- umějí vytvořit příznivé sociální klima, umějí se žáky jednat
- mají organizační schopnosti
- vytvářejí pestrou a zajímavou skladbu činností a nalézají pro ně v denní skladbě vhodný časový prostor
- pro zájmové aktivity využívají své odborné zaměření
- dodržují pravidla bezpečnosti a ochrany zdraví, dbají na bezpečnost činnosti se žáky
- prezentují výsledky činnosti školní družiny na veřejnosti

Popis ekonomických podmínek

Platba za pobyt žáka ve školní družině:

Za školní družinu se vybírá poplatek 400 Kč měsíčně. Výši poplatku určuje ředitel školy. Tato částka je vybírána jednorázově za půl roku v termínech k tomu stanovených. Poplatek vybírá hospodárka školy v kanceláři v budově Dopplerova 351. Vychovatelka, zapíše převzetí a výši poplatku do žákovské knížky nebo notýsku, částku předá hospodárce. Zákonní zástupci mají možnost poplatek poslat také na účet školy. Vychovatelky hlásí vedoucí vychovatelce včas každou změnu v docházce žáků (odhlášení a přihlášení). Vedoucí vychovatelka ke konci měsíce hlásí změnu hospodárce školy.

Popis podmínek bezpečnosti práce a ochrany zdraví

Naše školské zařízení vyhledává, zjišťuje a zhodnocuje možná rizika vyplývající z činností při různých formách zájmového vzdělávání v různých prostředích a současně i přijímá opatření k jejich prevenci.

Žáci jsou na začátku i v průběhu školního roku seznamováni s možnými riziky pohybu v určitém prostředí, s možnými následky různých činností, se správnými způsoby používání nástrojů a jsou poučováni o zásadách správného chování nejen ve škole, na komunikacích, na veřejnosti, ale i v době prázdnin, při různém ročním období, při sportování. Jsou seznámeni s postupem při úrazu.

Podmínky pro hygienické a bezpečné působení školní družiny:

- zdravé prostředí užívaných prostorů družin
- vhodná struktura činnosti a skladba zaměstnání s dostatkem relaxace a aktivního pohybu
- bezpečné pomůcky
- vhodný stravovací a pitný režim (podle věkových a individuálních potřeb žáků)
- ochrana žáků před úrazy
- výrazné označení nebezpečných předmětů a částí využívaných prostorů (např. tělocvična, žákovská kuchyňka), pravidelná kontrola prostor a zařízení z hlediska jejich bezpečnosti
- dostupnost prostředků první pomoci, kontaktů na lékaře, praktická dovednost vychovatelek poskytovat první pomoc

Psychosociální podmínky:

- vytváření pohody prostředí, příznivé sociální klima – otevřenost a partnerství v komunikaci, úcta, tolerance, uznání, spolupráce a pomoc druhému
- respekt k potřebám jedince a jeho osobním problémům, činnost vycházející ze zájmu žáků a osvojování si toho, co má pro žáky praktický smysl a vede k praktické zkušenosti, všestranný prospěch žáka je hlavním momentem činnosti
- ochrana žáků před násilím, šikanou a dalšími patologickými jevy
- věková přiměřenost a motivující hodnocení – respekt k individualitě žáka, jeho hodnocení v souladu s individuálními možnostmi a individuálním pokrokem, dostatečná zpětná vazba
- vytváření podmínek pro spoluúčast žáků na životě našeho zařízení – plánování činnosti, vlastním podílu na případném řízení a provádění i následném hodnocení
- včasná informovanost žáků i jejich rodičů o činnosti školní družiny

Podmínky zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků při pobytu v našem zařízení obsahuje Řád školní družiny (viz příloha č.1).

Základem bezpečnosti práce a ochrany zdraví vychovatelek (a návazně i žáků) je plnění pracovních povinností a prevence rizik, což znamená zejména :

- vykonávat pouze takové činnosti, které neohrožují je samotné ani ostatní
- důsledně zaznamenávat údaje do knihy úrazů
- dodržovat pokyny zaměstnavatele a zásady bezpečného chování se na pracovišti
- neužívat alkohol a jiné návykové látky
- nekouřit na pracovišti
- včas oznamovat nedostatky a závady na pracovišti
- bezodkladně oznamovat úrazy své či druhých

Závěr :

Chceme žáky získat ke spolupráci, čas strávený ve školní družině naplnit pohodou a radostí. Vyvarovat je zbytečného stresu, rozvíjet u nich zdravé sebevědomí a tvořivost.

Snažíme se společně s žáky vytvářet hranice správného chování. Snažíme se je oceňovat, dáváme prostor pro jejich názor a řešení ve věcech, které se jich týkají. Abychom svěřeným žákům lépe rozuměli, stačí si představit, že jsme žákem, který slyší naše slova.

Přejeme si, aby z žáků vyrostli šťastní, úspěšní a tvořiví lidé, kteří budou schopni zvládat běžné i náročné situace, se smyslem pro zodpovědnost.

Příloha č.1

Řád školní družiny

1. Školní družinu (dále jen ŠD) mohou navštěvovat žáci 1. – 5. ročníku na základě řádně vyplněného zápisního lístku v termínu určeném ředitelem školy a po zaplacení poplatku 400,- Kč měsíčně. O přijetí žáků do ŠD rozhoduje ředitel školy. Žáka mohou zákonní zástupci odhlásit formou písemné žádosti k rukám ředitele školy kdykoliv během školního roku. V nezbytných situacích po souhlasu ředitele školy se mohou účastnit činnosti ŠD i nepřihlášení žáci.
2. ŠD je v provozu ráno před zahájením vyučování od 6:45 do 8:00 a odpoledne po vyučování od 11:40 do 17:00. ŠD využívá určené učebny a místnosti v obou budovách školy, tedy v budově Dopplerova 351 a v budově Edisonova 40, určené šatny a sociální zařízení v obou budovách, obě školní hřiště a obě zahrady, tělocvičnu v budově Dopplerova 351 dle daného rozvrhu.
3. Ze ŠD lze uvolnit žáky na základě písemné žádosti zákonných zástupců. Písemná žádost se podává vychovatelce příslušného oddělení ŠD, ve kterém je žák žadatele zařazen. Musí obsahovat datum, hodinu odchodu ze ŠD a podpis zákonných zástupců. Písemná žádost o uvolňování žáka ze ŠD po dobu celého školního roku je nutná v případě uvolňování na mimoškolní aktivity (výuka v ZUŠ, kroužky a podobně). Během cesty na mimoškolní aktivitu ze ŠD a zpět nenesou vychovatelka za uvolněného žáka odpovědnost. Zákonní zástupci sami zajistí bezpečný odchod žáka na mimoškolní aktivitu a případně bezpečný návrat do ŠD.
4. Docházka pro zapsané žáky je povinná, zákonní zástupci omlouvají nepřítomnost žáka písemně.
5. Žáky do ŠD přejímá vychovatelka od třídní učitelky nebo vyučujícího poslední vyučovací hodiny, při ranní službě od zákonných zástupců. Na základě písemné žádosti nebo údajů v zápisním lístku mohou žáci přicházet samostatně.
6. Žáky ze ŠD přebírají zákonní zástupci či jiné oprávněné osoby od vychovatelky. Žáci mohou odcházet i samostatně na základě předchozí písemné žádosti zákonných zástupců. Uvolňování žáků ze ŠD na základě použití mobilního telefonu je možné pouze SMS zprávou, která musí být odeslána z čísla mobilního telefonu zákonných zástupců, zapsaného zákonnými zástupci do zápisního lístku. Vyzvedávání žáků sourozencem, prarodiči a jinými osobami je možné pouze na základě písemné žádosti zákonných zástupců nebo údajů v zápisním lístku.
7. Zákonní zástupci jsou povinni si vyzvednout žáka nejpozději do 17:00. V případě nevyzvednutí žáka do stanovené doby, vychovatelka telefonem kontaktuje zákonného zástupce a s žákem zůstává až do příchodu zákonných zástupců. Škola může v tomto případě požadovat úhradu nezbytných nákladů.
8. V den zápisu do ŠD jsou zákonní zástupci seznámeni s řádem školní družiny. V den zápisu vyplní zákonní zástupci zápisní lístek na předepsaném formuláři, uvedou zde ke každému dni v týdnu údaj, kdy do ŠD žák nastoupí, kdy a kým bude vyzvednut ze ŠD, případně jestli přichází nebo odchází samostatně.

9. Žáci se musí chovat ukázněně a dbát pokynů vychovatelky. Na oběd odcházejí pouze v doprovodu pedagogických pracovníků.
10. Ze ŠD žák nikdy neodchází bez vědomí vychovatelky. Před odchodem ze ŠD po sobě uklidí a rozloučí se.
11. ŠD využívá příležitostně i následující prostory školy: tělocvičnu, obě školní hřiště a obě zahrady. Dále pak blízký lesopark a okolí Hostivařské přehrady, dětská hřiště v okolí školy. Vždy po příchodu na toto místo jsou žáci poučeni o bezpečnosti a pravidla bezpečnosti musí dodržovat. Na dětská hřiště, průlezky, houpačky a podobně smí žáci až na pokyn paní vychovatelky, která vybavení hřiště překontrolovala a konstatovala, že je bezpečné.
12. Žák nesmí v žádném případě v průběhu pobytu ve ŠD opustit areál ŠD či školy nebo určené, vyhrazené místo činnosti ŠD.
13. Žáci musí mít zajištěn dostatečný přísun tekutin. Tekutiny jsou k dispozici v prostorách ŠD, případně si je nosí žáci z domova.
14. Úmyslné poškození inventáře žákem hradí v plném rozsahu zákonní zástupci.
15. Žáci nenosí do ŠD cenné věci (elektronická zařízení, šperky, peníze ...), jelikož by mohlo dojít k jejich poškození nebo ztrátě. Pokud tak učiní, pouze na vlastní zodpovědnost. Zásadně nenosí žáci do ŠD nebezpečné předměty, kterými mohou způsobit zranění nebo jinou újmu sobě, jinému žákovi nebo dospělému.
16. Žákům jsou zakázány veškeré projevy šikanování, násilí, omezování osobní svobody, ponižování ..., kterých by se dopouštěli jednotliví žáci nebo skupiny žáků vůči jiným žákům a jiným osobám.
17. Používání mobilních telefonů žáky je možné pouze po ústní domluvě s paní vychovatelkou.
18. Žáci nesmí v průběhu jejich celého pobytu ve ŠD pořizovat obrazové a zvukové záznamy na mobilní telefony a jiná elektronická zařízení.
19. Žákům je přísně zakázáno používat mobilní telefony, SMS zprávy, e-maily, internet, Instagram, facebook, YouTube a další elektronické prostředky k veškerým projevům kyberšikany (ponižování, obtěžování, zesměšňování, vyhrožování, ubližování ...), kterého by se dopouštěli jednotliví žáci nebo skupiny žáků vůči jiným žákům a jiným osobám.
20. V rámci činností ve ŠD od 15:30 hodin do 17:00 hodin si mohou žáci vypracovávat domácí úkoly.
21. Při hrách ve ŠD nesmí žáci ohrožovat bezpečnost spolužáků a musí se vyvarovat konfliktních situací.
22. Všichni žáci ŠD jsou paní vychovatelkou poučeny o zásadách bezpečnosti, které musí dodržovat. Žáci neprodleně ohlásí každý úraz, ke kterému došlo ve ŠD.
23. Žáci jsou seznámeni se školním řádem při nástupu do ŠD každý školní rok.